

Analýza – Obrana proti
realizaci stavebního
záměru

Rekapitulace Vašeho dotazu

Ve Vaší obci koupila stavební společnost jakožto soukromý investor pozemek, na němž chce realizovat stavební záměr výstavby dvora a ubytovny. Uskutečnění tohoto záměru by mělo být důvodem pro kácení obecní zeleně. Dále se obáváte narušení klidu v obci a ohrožení obecních studní. V rámci Vaší snahy o obranu proti tomuto záměru nám pokládáte následující otázky:

- 1) Může obec jakožto vlastník obecního vodovodu rozhodnout o nepřipojení tohoto vodovodu do objektu stavebního záměru?
- 2) Jak se lze bránit změně územního plánu a kácení obecní zeleně?
- 3) Je možné odvolat starostu a místostarostu a obec nechat řídit státem?
- 4) Je vhodné vyvolat referendum o zabránění realizaci stavebního záměru a o odvolání vedení obce?

Naše doporučení

- 1) Obec jakožto vlastník obecního vodovodu nemůže rozhodnout o nepřipojení určitého objektu, jestliže jeho připojení umožňují kapacitní a technické možnosti vodovodu.
- 2) Proti změně územního plánu se může každý bránit podáním připomínek a dotčení vlastníci podáním námitek, případně mohou dotčení vlastníci podat žalobu proti opatření obecné povahy. Taktéž je možné podat podnět k přezkumu změny územního plánu. Kácení dřevin se pak lze bránit napadením stavebního povolení, v němž je toto kácení povoleno.
- 3) Starostu i místostarostu obce může zastupitelstvo odvolat. Obec však bude následně řídit jiný pověřený zastupitel, nikoliv stát.
- 4) O odvolání vedení obce není přípustné vyhlásit místní referendum. Naopak o krocích obce v samostatné působnosti, především o zavázání zastupitelů obce k vydání rozhodnutí o nepořízení změny územního plánu za účelem realizace stavebního záměru, je možné konat místní referendum.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3-5 tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

[Územní plány obcí](http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-planovani/rada/uzemni-plan-y-obci)

Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/uzemni-planovani/rada/uzemni-plan-y-obci>

[Jak dosáhnout vyhlášení místního referenda?](http://frankbold.org/poradna/kategorie/mistni-referendum/rada/jak-dosahnout-vyhlaseni-mistniho-referenda)

Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/mistni-referendum/rada/jak-dosahnout-vyhlaseni-mistniho-referenda>

[Příklady otázek pro místní referendum](http://frankbold.org/poradna/kategorie/mistni-referendum/rada/priklady-otazek-pro-mistni-referendum)

Dostupné z: <http://frankbold.org/poradna/kategorie/mistni-referendum/rada/priklady-otazek-pro-mistni-referendum>

Podrobný právní rozbor

1) Může obec jakožto vlastník obecního vodovodu rozhodnout o nepřipojení tohoto vodovodu do objektu stavebního záměru?

Dle § 8 odst. 5 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích je **vlastník vodovodu povinen umožnit připojení na vodovod** a dodávat pitnou vodu, pokud to **umožňují kapacitní a technické možnosti tohoto zařízení**. Připojení vodovodní přípojky a uzavření smlouvy o dodávce pitné vody nesmí být podmiňovány vyžadováním finančních nebo jiných plnění.

Jestliže tedy kapacitní a technické možnosti Vašeho obecního vodovodu jsou schopné dodávat pitnou vodu v požadovaném objemu i do prostor stavebního záměru, **nemůže obec rozhodnout, že investorovi neumožní napojení** objektů tohoto stavebního záměru na obecní vodovod.

2.1) Jak se lze bránit změně územního plánu?

Veřejnost má několik možností, jak do procesu pořizování změny územního plánu zasáhnout.

Připomínku může podat **každý občan**, a to před veřejným projednáním a potom nejpozději do 7 dnů ode dne veřejného projednání. Veřejné projednání vede obecní úřad a musí na něm být přítomen projektant, který má zajistit laický výklad a vysvětlit základní pojmy a souvislosti.

Připomínky pro pořizovatele nejsou závazné, takže o nich nemusí samostatně rozhodnout. Ve vyhodnocení připomínek obec volí nejčastěji jednu ze tří frází, a sice „akceptováno“, „akceptováno částečně“ a „neakceptováno“. Z uvedeného je patrné, že pořizovatel nemusí neakceptování připomínek ničím odůvodňovat. S tím se ruku v ruce pojí i fakt, že proti způsobu vypořádání připomínek nejsou přípustné opravné prostředky.

Dotčení vlastníci a zástupce veřejnosti mohou proti návrhu územního plánu podávat **námítky**, které musí obsahovat odůvodnění. Námítky lze podat nejpozději do 7 dnů po veřejném projednání. Rozdíl mezi námítkami a připomínkami je zásadní, protože o námítkách se musí rozhodnout (tj. včetně písemného odůvodnění takového rozhodnutí). Návrh takového rozhodnutí připravuje obecní úřad, o němž pak rozhoduje zastupitelstvo obce. Rozhodnutí o námítce musí obsahovat vlastní odůvodnění a je součástí odůvodnění celého územního plánu.

Územní plán obce se vydává formou tzv. opatření obecné povahy. Proto může **každý, kdo tvrdí, že byl tímto opatřením obecné povahy zkrácen na svých právech**, podat proti tomuto opatření návrh (žalobu). Subjektů, které mohou být územním plánem dotčeny, je poměrně úzký okruh. Jedná se o **dotčené vlastníky, zástupce veřejnosti** nebo **ekologické spolky**. Po případném podání žaloby soud zkoumá, zda byl územní plán vydán v souladu se zákonem. Pokud výsledkem tohoto zkoumání bude závěr, že obec nepostupovala správně, že překročila své pravomoci či postupovala přímo nezákonně, může zrušit část nebo celé opatření obecné povahy.

Subjekty podávající námítky (dotčení vlastníci, zástupce veřejnosti) mohou rovněž podat podnět k **přezkumu rozhodnutí o námítkách** (což je součástí celého územního plánu). Tento podnět se podává na příslušný krajský úřad. Je možné zvažovat také podání žaloby proti rozhodnutí o vypořádání námítek ke krajskému soudu.

Kdokoli pak může podat **podnět k přezkumu územního plánu** ke krajskému úřadu. Ten může územní plán nebo jeho část zrušit, jestliže shledá rozpor s právními předpisy. Záleží však na jeho uvážení, zda přezkumné řízení zahájí.

2.2) Jak se lze bránit kácení obecní zeleně?

Dle § 8 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny lze povolení ke kácení dřevin vydat pouze **ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin**. Ke **kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v územním řízení** je nezbytné **závazné stanovisko orgánu ochrany přírody**. Toto závazné stanovisko vydává orgán ochrany přírody příslušný k povolení kácení dřevin. Povolení kácení dřevin, včetně uložení přiměřené náhradní výsadby, je-li v závazném stanovisku orgánu ochrany přírody stanovena, vydává stavební úřad a je součástí výrokové části rozhodnutí v územním řízení.

Toto závazné stanovisko orgánu ochrany přírody od 1. 1. 2018 **není samostatným rozhodnutím** dle správního řádu, a proto jej **nelze samostatně napadnout**. Proti souhlasu s kácením obecní zeleně je tak možné se **bránit až odvoláním proti stavebnímu povolení** o povolení stavby, jehož součástí je i výrok o povolení ke kácení dřevin.

Odvolání proti územnímu rozhodnutí či stavebnímu povolení však mohou podat **pouze účastníci** tohoto řízení, přičemž okruh účastníků stanovuje stavební zákon.

3) Je možné odvolat starostu a místostarostu a obec nechat řídit státem?

Starostu a místostarostu dle § 103 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích volí do funkcí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce. Zastupitelstvo obce je stejně tak dle § 84 odst. 2 písm. m) **oprávněno odvolávat starostu a místostarosty z funkce**.

Je-li dle § 103 odst. 6 téhož zákona starosta ze své funkce odvolán a není-li současně zvolen nový starosta, vykonává jeho pravomoc až do zvolení starosty místostarosta, kterého určilo zastupitelstvo obce k zastupování starosty. **Byl-li tento místostarosta z funkce odvolán současně se starostou, pověří zastupitelstvo obce výkonem pravomoci starosty některého z členů zastupitelstva obce.**

Obec je možné nechat řídit státem, resp. spravovat správcem obce pověřeným Ministerstvem vnitra, dle § 98 zákona o obcích pouze tehdy, pokud se neuskuteční v obci vyhlášené volby do zastupitelstva obce pro nedostatek kandidátů na členy zastupitelstva obce, zanikne-li mandát všem členům zastupitelstva obce a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci, nebo dojde-li ke sloučení obcí nebo k oddělení části obce. **V případě odvolání starosty i místostarosty tedy není možné jmenovat správce obce z Ministerstva vnitra.**

4.1) Je možné vyvolat referendum o odvolání vedení obce?

Dle § 7 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu **nelze místní referendum konat** mimo jiné o **odvolání starosty či místostarosty obce**. Tato skutečnost proto předmětem místního referenda být nemůže.

4.2) Je vhodné vyvolat referendum o zabránění realizaci stavebního záměru?

Dle § 6 zákona o místním referendu se v místním referendu rozhoduje o věcech, které patří do **výhradně samostatné působnosti obce**. Územní a následně stavební řízení o povolení realizace stavebního záměru povede stavební úřad jakožto odbor obecního úřadu v přenesené působnosti, tudíž **do výroku jeho rozhodnutí o povolení či nepovolení stavebního záměru nelze místním referendem zasahovat**.

Obec však v procesu povolování předmětného stavebního záměru bude vystupovat taktéž v samostatné působnosti. Především **o pořízení změny územního plánu rozhoduje** dle § 55a

stavebního zákona **zastupitelstvo obce, a to v samostatné působnosti**. Bez souhlasu zastupitelstva obce tedy nemůže dojít ke změně územního plánu.

Dále dle § 85 stavebního zákona je **účastníkem územního řízení obec**, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn. V tomto řízení bude obec vystupovat taktéž v samostatné působnosti a realizaci stavebního záměru může **bránit jakožto účastník řízení** podáním námitek či odvoláním proti rozhodnutí.

O **způsobu jednání obce v samostatné působnosti** (tedy rozhodnutí, že nebude pořízena změna územního plánu, stejně jako k odmítavému účastnickému postoji v rámci územního řízení) se ale již **může konat místní referendum**, jehož výsledkem bude obec vázána. Tento postup považujeme za poměrně efektivní, neboť **jestliže bude zastupitelstvo Vaší obce zavázáno nesouhlasit s pořízením změny územního plánu, k realizaci daného stavebního záměru by vůbec nemělo dojít**.

Návod k vyhlášení místní referendium naleznete [zde](#).

Zpracováno ke dni 17. 1. 2017.

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků. Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte svým darem Poradnu

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#) nebo přímo dárcovský účet 2500212260/2010, variabilní symbol 1001. Děkujeme.